

YOPIQ KALLA-MIYA JAROHATLARIDAN KEYINGI
POSTTRAUMATIK MORFOLOGIK O'ZGARISHLARNING SUD-TIBBIY
AHAMIYATI**Abdumuminov X.N.***Ishtixon Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumu direktori, tibbiyot
fanlari falsafa doktori (PhD)*

Dolzarbli: Yopiq kalla-miya jarohatidan keyingi uzoq davrda klinik simptomlar bilan bir qatorda bosh miya to'qimasida turli struktur o'zgarishlar saqlanishi mumkin. Kontuziyadan keyingi glioz, ensefalomalyatsiya, atrofik o'zgarishlar yoki gemosiderin qoldiqlari kabi topilmalar jarohatning uzoq muddatli oqibatlarini tahlil qilishda ahamiyatli bo'lishi mumkin. Biroq morfologik topilmaning mavjudligi o'z-o'zidan klinik buzilishning og'irligini yoki uning yagona sababini belgilamaydi. Shuning uchun morfologik ma'lumotlarni jarohat tarixi, klinik kechish va neyrovizualizatsiya natijalari bilan birgalikda baholash zarur [1, 2].

Maqsad: Yopiq kalla-miya jarohatlaridan keyingi posttraumatik morfologik o'zgarishlarning sud-tibbiy baholashdagi ahamiyatini adabiyotlar asosida yoritish.

Materiallar va usullar: Tezis retsenziyalangan adabiyotlar va sud-tibbiy neyropatologiyaga oid sharhlar tahliliga asoslangan. Alohida bemorlar guruhi yoki original morfologik material taqdim etilmagani uchun miqdoriy natijalar keltirilmaydi.

Neyrovizualizatsiyada aniqlangan posttraumatik o'zgarishlar jarohatning turi va joylashuvi haqida ma'lumot berishi mumkin. Kompyuter tomografiyasi o'tkir qon quyilishlar va suyak shikastlanishlarini aniqlashda, magnit-rezonans tomografiyasi esa ayrim parenximatoz o'zgarishlar va gemosiderin to'planishlarini tavsiflashda muhim. Diffuz aksonal shikastlanishda klinik buzilishlar bilan an'anaviy tasvirlash natijalari o'rtasida nomutanosiblik kuzatilishi mumkin [2].

Patomorfologik material mavjud bo'lganda makroskopik tavsif, mikroskopik o'zgarishlar va zarur hollarda qo'shimcha bo'yoqlar yoki immunogistokimyoviy natijalar birgalikda tahlil qilinishi kerak. Tekshiruv usullarining imkoniyatlari va cheklovlari inobatga olinadi. Morfologik topilmalar jarohat bilan muvofiq kelishi mumkin, ammo sababiy bog'lanishni belgilash uchun ularning klinik va xronologik kontekstini ham baholash talab etiladi.

Xulosa: Posttravmatik morfologik o'zgarishlar yopiq kalla-miya jarohatlarining uzoq muddatli oqibatlarini sud-tibbiy baholashda muhim qo'shimcha dalil hisoblanadi. Ekspert xulosasining asoslanganligi morfologik topilmalarni klinik ma'lumotlar, jarohat tarixi va instrumental tekshiruvlar bilan kompleks taqqoslashga bog'liq.

Kalit so'zlar: yopiq kalla-miya jarohati, morfologiya, glioz, ensefalomalyatsiya, neyrovizualizatsiya, sud-tibbiy ekspertiza.

Adabiyotlar

- 1.Traumatic Brain Injury: A Forensic Approach: A Literature Review. PMC7457403. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/7457403/>
- 2.Traumatic brain injury in forensic psychiatry. PMC9480373. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9480373/>